

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre . . . . 4 frt — kr.
Félévre . . . . . 2 frt — kr.
Negyedévre . . . . 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetéseknek 100 szög 1 frtért közöltetnek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Kovács-utca 176. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérméltetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyiltér minden sora 20 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Steinfeld Jenő.**

Előfizetési felhívás. Az életiskola.

Előző mutatvány-számunk hű képet nyújt a t. olvasó közönségnek, lapunk szerkesztése és programunk megvalósítása felől. Ismétlésekbe bocsátkozni nem kívánunk, annyit azonban megjegyezni kötelességünk, hogy a zászló, a mit kiboutottunk Zemplénnvármegye társadalmi életének és a köztügeknek fejlesztése körül — büszkén fog lobogni, ha a nagy közönség bennünket, ezélünk és eszméink terjesztésében hathatósan fog támogatni.

Munkatársaink a közélet jelesebbjei közül kerülnek ki.

Lapunk hetenként egyszer, szombaton fog megjelenni; útát nyit abban az irodalomnak, tanügy, közgazdaság, közegészség, közigazgatás ügyeknek, a nemzeti művelődésnek stb.

Előfizetési ára egész évre 4 frt, fél-évre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Kérjük tehát mindazokat, kik előfizetni szeretnének lapunkra, hogy előfizetési pénzeiket legkésőbb 1895. évi január 15-ig szerkesztőségünknek Sárospatakra, megküldeni sziveskedjenek, hogy a nyomtatandó példányok számáról tájékozva legyünk.

Tisztelettel

a szerkesztőség.

TÁRCZA?

A „Sátoralja” eredeti tárczája.

Eljegyzés a hómezőn.

A csipős téli légen át kéklő égbolton keskeny, szürkés-fehér fellegfoszlányok kergették egymást, elhomályosítva az amúgy is bágyadtan világító napot.

A lovak nyilharászva kapálták a terras előtti porond hóval belepett, fagyos göröngyeit. Az alsó udvarban összefűzött agarak esahoiva, egymásra ugráiva türeimtel-nül várták az indítást.

A tisztek fekete prémes, aranyzsinóros bekecséi között elvegyültek az urak zöldhajtókás, kurtá vadász-zekéi. A kis Szaday báró tartotta őket válogatott makaó-históriákkal, a melyeknek — tekintettel a forrasra — kevés hívójuk akadt. A kadét, a ki nem régen szakadt ide Csehországból, s eloszór ment agaraszni, műértő szemekkel vizsgálta végig a hevedereket.

Ekkor a legfelső lépcsőfokon megjelent Sára. Fényes czilinderéről hosszú fehér fátoly omlott le az uszályos fekete ruhára, a mely bálutósan szép, formás idomokat takart. A szarvasbőr keztyűs kézbe fogott uszály alól kivillogott a piczike lakeszima. Amint így lassan, méltó-

an) Egy év ismét letűnt a végtelenségbe. Az általa fölvert viharok már-már elsimultak, az ő vas kezével ütött sebek majd mind behegedtek s ma, az új év után alig maradt számunkra belőle egyéb, mint az események emléke és azok tanulsága.

Mert az élet a legjobb iskola. Az élet által az évek háromszázhatvanöt napján felvetett mindenik esemény egy-egy szemléltető példa, a melyik vagy követésre int vagy elriaszt — de mind a két esetben tanít.

Igaz nehéz, keserves ez a tandíj, a mit ebben a nagy iskolában fizetünk! Ifjuságunk, ártatlanságunk, ábrándunk, erők és hitünk — egyik a másik után — vándorol a böles tanító kincses kádájába, azért az egy bizonyos tudásért, hogy az élet egy szakadatlan küzdelem.

A küzdelem, a mely megkezdődött a tudás fája alatt, megszakítás nélkül folytatódott maig és fog folytatódni mindörökké. Az a pillanat, a melyben a kherub lángbetűkkel írta fel a paradicsom ajtajára, hogy „Verbotener Eingang”, az a pillanat döntő volt az élet iskolájának minden növendékére és ezt a felíratot a növendékek ott látják mindenütt, a hol egy elérhetetlen eszményt gondolunk rejteni: a *megelégedést!* . . .

„Küzdes az élet s az élet ezélja maga a küzdes! . . .” Örök igazság az, a mely

kérlelhetlen logikával nehezedik mindnyájunkra, akár semmittevés szerezzé is meg a kenyérünket, akár arcunk verejtéke szózsa meg azt nekünk.

De küzdes és küzdes között, eredmény és eredmény között különbség vagon! És épen a különbségnek megősmérése az, a melyre bennünket az iskolamester leghivatottabbja: az élet megtanít.

„A természetben ugrás nincsen” — s az élet eseményei, igaz, néha nagyon hosszú periódusokban, de megisméltik egymást. Az ok és okozat, a czél és küzdelem, munka és eredmény, ha más formában is, de mindig ugyanazon alapokon jelentkeznek. A forma más, a szereplők mások, de a tény szelleme ugyanaz ma, a mi volt az őslények korában s a mi lesz az emberi túlfeljelettség idejében.

Ennek megismerése a minden ellen hasznos *panakája*, az igazi „ars vitae.” Ennek megismerése a küzdelem ezélja, a mi, ha sikerül, betelt az emberi hivatás!

Ennek a hivatásnak betöltésére pedig a mult lehet csak helyes vezetünk! Az élet a tankönyv s a multak eseményei szolgáltatják a segédeszközöket, a melyek közül, hogy a nekünk hasznosakat válogassuk össze: ez az emberi szabad akarat! . . .

Az élet a tankönyv, a melyben megvan minden, a mi megvolt a Sybilla elégetett könyvében s a mi gondunk: közel nem vinni ezt a könyvet a meggondolatlanság pusztító tűzéhez. . .

Aktuális dolog nekünk az új év kez-

ságteljesen jött le a marványkő-lepesökön, az urak alhatatljesen nézték az életerős, pompás alakot. Az utána jövő, örökké kacagó kis kapitány né alig hogy meglátszott mellette. A férfiak meghajoltak a két hölgy előtt; Olah főhadnagy pedig az ujjait ráva csettintgetett a nyelvvel, a mi nála a legmagasabb tetszés félreismerhetetlen jele volt.

A kapitány né jökdévk kacagással szaladt le a lépesökön, s az utolsó három fokot egyszerre szökte át, ott termett az ura előtt.

A brontes férfi mint egy pelyhet, oly könnyen emelte lóra asszonyát. Sára megállt a lépcső alján. Azzal az ő hideg nézésével végig pillantott a fiúkon. Majd aranygombos lovagostorával intett a kadétnek.

— Jöjjön segíteni Pubi!

Pubi elvörösödött a füle hegyéig. Oda térdelt Sára elé és tenyerét tartotta neki. Mikor a leány már fentült a nyeregben, a kadét büszkén nézett körül. Pedig Sára öntudatosan gyereket keresett erre a szolgálatételre.

Már nem volt fiatal leány. A Kufsteinban köszvényt szerzett öreg gróf szabadjára engedte egészen. Hogy a huszonnegyedik évbe is még mint leány lépett, annak oka az a túlságosan sok önállósági hitelm volt, a mely benne lakott. Már gyermekkorában kétségbe ejtette a vörös hajú miss Maryt, törhetetlen makacsodásával.

Az udvariót időszakonként változtatta. Első áldozata után szerelmes volt sokáig a premonstrei lelki atyába, a kinek igen jól állott a fehér reverenda. Mikor elvitték az első operába, élénk batást tett rá a tenorista. És azóta a legtar-kább változatban követték egymást a „naposok.” A kis Szaday, a kinek minden léhasága mellett is voltak jó ötletei, elnevezte a Sára kegyenceit „naposok”-nak. Most Csörghő volt a „napos.”

A főhadnagy eszes barna fiú volt. Az őrnagy úgy jellemezte egyszer, hogy Csörghőben három ember lakik. Az egyik a főhadnagy, a ki gombra nagyon a huszárokhoz; a másik az angol, a ki kártyazik kétségbeejtő hidegvérrel; a harmadik pedig Csörghő, a kinek nincs egy garasa sem, de azért jökdévk. És csakugyan, miután a bécsi versenyeken szerzett kudarczai után a csörghői uradalomból nem maradt csak öt lova, Csörghő ép, oly jökdévk volt ma is, mint évekkal előbb. És ez örökös jökdévk mellett ráért még utánanézni egy jó hazaságnak is.

Sarának az a végtelen egykedvűség tetszett, a melylyel Csörghő tekintette a helyzetet. És még az a szobor, melyet Csörghő a kártyaasztalnál mutatott. Csörghőt szerencsére nem ismerték . . .

Megindult a menet. Mikor kifordultak a kapun, Szaday odaugratott a leány mellé.
— Elhozta a diós-karpereczet?

dezen elmélkedni ezekről a dolgokról azért, hogy a míg lehet, üstökénél fogva tartuk csak a közelmúltat s ellessük belőle azt, a mi előnyünkre, segítségünkre lehet a jövőben! . . .

Nem lehet célunk regisztrálni itt a lefolyt évnek fontosabb mozzanatait; nem lehet célunk előállani itt a jövőnek rejtelmével, mert nagy az anyag és minden egyesből más-más a megtanulni való, csak rámutatunk a tanulás módjára és az ebből lúházt haszonra! . . .

Nyitott könyv az élet mindnyájunkra, a melynek igazságai megérthetők. Ha erre a megértésre egész akaratunkkal, teljes valóunkkal törekszünk, akkor kevesebb lesz a csalódás, több az öröm ez új évnek folyamán, a mely a régít eltemetve, a míg funerátor egyrészt, másrészt fullajtára egy szebb és kedvesebb jövőnek, ha úgy akarjuk magunk is!

Ezen akarat megszerzésének és érvényesíteni tudásának mestere az élet, a mely mester azonban csak akkor tanít, ha az új évnek kitszöbén megemlékezve a régiről, annak tanulságaival kövessük az utat a tovább haladásra!

Úgy legyen! . . .

A községi életből.

Mily boldog, a ki rendezett községben lakik, ellenben mennyi kellemetlenséget kell annak tűrnie, a ki rendezetlen faluban vagy városban telepedett meg.

A kellő műveltséggel bíró ember magának és hozzátartozóinak tagas, kényelmes lakást épít, magas, erős falakkal, nagy ablakokkal, hogy elegendő levegő és kellő világossággal bírjon a szoba, mely az egészség fenntartására nélkülözhetlen; arra is ügyel, hogy tűzmentes anyaggal, cseréppel vagy pléhbe legyen fedve, de a tudatlan ember a lakás építésénél nem a czélszerűséget és az egészség kellékeinek tűzmentességnek megfelelő épületet keresi, hanem az olócsóságot, alacsony falak, kicsiny ablakok száma - nád- vagy gyékénytetővel, mely az első szikratól tüzet fog, leég nemcsak az ő háza, hanem a szomszédja is, sőt sokszor az egész község, koldusbotra juttatja magát és másokat is. Hasznos intézkedése sok községben az előljárásságnak, hogy nem engedjék számba a gyékényvel fedni a leeggett házat, hanem zsindeleyvel, mivel a gyenge fal nem bírja meg a cserepet; de igen helyesen tonnek, ha a melyik fal elég erős, azt csereppel vagy pléhbe fedetnek be, hogy a tüzesetek száma gyérülne.

Sára nevetet nyújtotta balkarját a báró felé. A főnök kézesülön ott függött a filigrán aranylánc, a hozza erősitett kis arany-dióval.

— Csak azért kértem, folytatta Szaday, mert Zvossil is részt akar venni a mai versenyben. — No . . . a Pubi?

— Igen. Egész éjszaka arról beszélt. Roppant komikus volt, mikor magyarázta, hogy miért lenne lehetetlen, hogy ő nyerje meg a karpereczet? Különböznö grófnó azt hiszem, hogy maga az ő megrottására született.

Sára vállat vont. A Pubi nagyon ostoba. De maga is! — tette hozzá azután.

Tudom! — konstataulta mély meggyőződéssel Szaday.

Az őrnagy, a ki nehézkösen kocogzott a hatuk mögött, az utolsó szavaknál oda fordult a kapitánynéhoz.

Der Kerl hat Recht! . . .

Kint, a messze fehérlő rónán széteresztették az agrákat. Azok örült gyorsasággal vágtak neki a szemkaprázatú hósvitagnak. Egy-egy nyúl után összeverődtek egy csoportba. Kettőhárom felbukott, a többi pedig sebesen futott tovább.

Pick, a Sára kedvencz agara vezetett. Mikor beérte a nyulat, torkon ragadta. Egy darabig vitte maga előtt, azután visszafordult vele. Fellökte a nyulat a magasba, majd elkapta, mint egy lahdat.

As új lakházak előállításánál a kellő méretek betartása mellett nem kellene más anyaggal, mint tűzmentessel engedélyezni az épületeket, ügyelvén arra is természetesen, hogy a csinosaság is szem előtt tartassék az építkezésnél, mely csak úgy történhetnék legczélszerűbben, ha az előljárással az épület-tervet bekeri, a ház helyét kíméri, tekintettel arra, hogy az útca girbe-görbe ne legyen.

A csint, tisztaságot, egészséget szem előtt tartó ember udvarát, szóval háza tájékát tisztán tarthatja, eltávolíthatja onnan a sarat kővezés, porondozás vagy elkaparás által. A rohadó anyagoknak szemétdörröt készíthet, azt minél gyakrabban kihordathatja szántóföldre; még »hapu.« előtti is feltarthatja a tisztaságot, de hogy a község utcáján sár nélkül ne járasson az csak úgy lehetséges, ha a község előljárája felszólít minden egyes háztulajdonost, hogy háza elejét az útca közepéig tartsa tisztán, ha az útca hipahupás, egyengesse el, az útca közepét domborúra készíttvén, ha van kő, alóla nagyobb köveket rakván, azt apró kavicsal borítsa be; ha pedig kő nincs, legalább homokkal hintse be; s az útca szélén vízvezető árktól ásson, így az utcán a legnagyobb esőzés alkalmával is sár nélkül járhat a gyermek és felnőtt ember, nem ázik at lábbelije, mely kész betegséget okozhat; közlekedhetnek a szekerek, pocsolya, mocsar, sőt eltűnik sok község utcájáról, ezzel együtt a fertőző betegségek, a minők a himlő, difteritisz, tífusz és cholera fészke kevesbednek.

Mondhatja a szives olvasó könnyű ezt itt a papíron elsorolni. Én meg azt mondom: csak egy kis jóakaratt, kitartással és erélyes fellépés, a népek felvilágosítása ezeknek czélszerűségéről és nagy horderejéről szükséges ahoz, hogy az előljárással keresztül vigye. Ha nagyobb munkát igényel az utcák, közlekedési utak kijavítása, azt közmunkával lehet és kell elkészíttetni; ha a községi előljárási felszólítása keves lenne, ott a szolgabíró, a ki bizonyosan segédkezett nyujt iy üdvös dolgok keresztül viteleben.

A községben czélszerűen épült házakon, jó közlekedési utakon, a külső tisztaságon kívül szükséges, hogy egyebekben is rend, béke és csendesség legyen. Hányszor megzavarja az egyes családok, sőt az egész község nyugalmát, egy izsakos, veredő ember, a ki a koresmából hazamenet, éktelen nótájával végig ordítja a falu-város utcáját, odahaza halála ijesztve vagy verve feleségét, védtelen gyermekeit. Apraként eltékozolva vagyonát, nyomorba döntve magát és hozzátartozóit. Én hiszem, hogyha a község előljárássa kellő felügyelet alatt tartana a koresmákat, a magukról megfeledezett izsakos embereket cleve figyelmeztetné helytelen vagy veszélyes eselkedetökre, sikerülne az ilyen szerencsétleneket önmaguk, családjuk és a társadalom részére megmenteni.

Szerintem alig van veszedelmesebb hely, mint a koresma. Ha az, mint dobzó hely beszűntetnék, hanem egyezően mint szeszáruló

A leány felemelkedett a nyergében. A fátvált felhajította arczáról s izgatottan nézett a Pick után. A metsző, éles szél kicsipte arczát s a mint izgatottságtól ziháló orrlyukakkal, összeszorított ajkakkal nézett az agrar után, valóban szép volt nagyon. Csörghő sokáig nézte a leányt és úgy találta, hogy e pillanatban a jó parthie kezd hátrébe szorulni a szép leány mellett.

— A Pick derék állat! — mondta Sára.

— A Pick derék állat! — mondta utána Pubi.

A többiek nevettek. A Pubi érzelmiei kezdtek már komikus alakot ölteni. Ez a jó fiú azzal gondolta Sára iránti hódolatát legjobban kifejezni, ha a leány fejével gondolkodik.

Pick letette a nyulat a Sára lóva elé. Rolla, a kitiúno almásszürke kancza nyerítve kapta fel fejét. Azután óvatosan megkerülte a nyulat.

Menjünk a Sára tanyára! — indítványozta Szaday.

A Szaday indítványait vita nélkül szokták elfogadni. Menjünk!

A kaszálóra érve, feltűnt előttük a »messzelató.« A hajlott korú deszkaállvány takarás idején a boglyarakas körül szokott elévülhetetlen érdemeket szerezni. Téliére pedig kinövezte Sára »messzelátónak.«

Fussunk a karpereczért! véleményezte a kadét. A »messzelató« a határ a ki onnan visszajöve leghamarabb a grófnó mellett lesz, az nyert.

bolt, vagy az utasok részére pihenő és étkező helyiséggé válnék, mennyivel kevesebb bűn, baj lenne, a mennyivel kevesebben kerülének a börtönbe. Azt mondják az Amerikából hazajött emberek, hogy ottan a szeszáruló helyiségben nem szabad iddoggálni, hanem onnan elvinni, odahaza fogyasztani el. Igaz, hogy így is lerészegedhetik az izsakos, és csinálhat helytelen dolgokat, de még sem annyit, mint a koresmában, mert a családja vilgázhat reá, visszatarthatja sok botlástól. Példa rá megyénk alvidéke, hol ez a jelszó: Ki a legény a csárdában?

Mértékletességi és erkölcsnemesítő egyleteket alakitának sok helyen a lelkészek, tanítók és más buzgó emberek, de ezeknél többet érne a koresmák bezárása, mert míg azok nyitvák, csalogatják az izsakost, dobzódni, mulatni szeretőt. Igaz, hogy mai napaság a koresmát a község előljárássága csak akkor zárathatja be, ha a koresmaros a törvény által kizabott időn túl nyitva tartja helyiségét; de azért még egy koresmát sem zártak be, sőt arra sem ügyelnek igen sok helyen, hogy a záróra beartartik-e? De hát hogy is zárathá be sok községben az előljárásság a koresmát, hiszen a kupa tanács még ma is sok helyen a koresmában vezi el a község dolgát, egyes ügyek elvégzése alkalmával pedig nagyokat isznak a »törvénypenz«-en, mit a bagatell-törvény életbe léptével szedni nem szabad.

Hogy a község lakosai boldogulhassanak, szükséges, hogy azok értelmes, szorgalmas, takarékos és józanéletűek legyenek, ezt pedig nevelés és tanítás által lehet elérni, hiszen régen megirított: elvész a nép, mely tudomány nélkül való; hogy az alapismereteket mindenki megszerezhesse, e végett kisdödvödákat, népiskolákat, templomokat kell állítani. Szóval áll az a régi mondás ma is, hogy adjatok egy jó papot, jó tanítót és jó bírót, újjá teremtem a községet.

Kapitány János.

***

Ügyes-bajos nevelésügyi dolgok.

(A) A népnevelésügy fontosságát kétségbevonni nem lehet, mert ez befolyással van a társadalom fejlődés-képességére is. A milyen joggal foglalkozunk tehát — társadalmi szempontból — más irányú ügyekkel, — olyan joggal foglalkozhatunk a népevelés ügyvel is. Sőt ezt kötelességünk is tenni.

Ha tehát a »Sátoralja.« hasábjait a népnevelésügy számára is megnyitja, — csak kötelességet teljesíti. Bár — abból az elvből indulva ki, hogy sok különböző irányú ügy várja a tisztázást — csak akkor helyes a nevelésügy számára a helyet lefoglalni, ha e tekintetben betegség gyógyításra, zavar tisztázásra vár.

* Szivesen tessz!

Strelk

A fiú sebesen, kipirult arczczal beszélt és szemében sajtáságot menny égett. . . .

Tegnap, théa mellett a Sára karpereczét nézegették. Adja nekem! esengett a kadét. Sára azt mondta, hogy az csak vele együtt ajándékozható. Csak annak adom, a kinek a felesége leszek, magyarázta fontoskodva. A ki engem elvesz, annak kemény dióba kell harapni. Azt jelzi ez az arany dió.

A kadét bizott volna a fogaiiban, és hajlandon nyilatkozott a karpereczet ezzel a súlyosbíttással is elfogadni. Csörghő e nagylelkű nyilatkozat feletti meghatottságának, egy, a kadét tövig nyírt fejére nyomott baraczk alakjában adott kifejezést.

A kandalló fabasábjai mellett határozatilag lett kimondva, hogy a reggeli agarászaton futni fognak a karpereczért. Sára megbotránkozott a vakmerősegen, hogy felette az ő megkérdése nélkül határozának. Mondta is:

— Futnak, futnak, de csak ha én akarom!

Hat akarnia kell! — okvetetlenkedett a kadét. Fogunk futni, a ki első lesz, az nyert. Nyeretek én is. Azután elkezdett nagylelkűsködni és hozzátette: de nyerhet Csörghő is!

Csörghő nem tut, — mondta a fohadnagy.

A leány ránezett. Miért?

Csörghőben felükerekedett az angol. Nem futok, mert meddő munka lenne. A kinek a grófnó oda akarja adni a karpereczet, az meg-

H, még mindig követendő irányát jelölő számában a „Sátoralj”-nak, éppen azt kimutatni célozom, hogy bizony a népnevelésügyet illetőleg sem igen boldog állapotok uralkodnak a mi vármegyénkben. E célokat elérni olyképen fogok törekedni, hogy rá fogok mutatni a miséráknak egy részére, melyektől csak úgy hemzsegek meg minden zuga. Hadd szolgáljon e rámutatás eszméltetőül azoknak, kiknek hatalmában áll a javítás; s azoknak kik legalább kis körben vágynak s törekednek a bajokon segíteni.

Az 1876. XXVII. t.-c. szól a népnevelésügyi hatóságokról. Ilyen hatóság három van: közigazgatási bizottság, tanfelügyelőség, iskolaszék. Ezek közül talán legfontosabbnak tarthatjuk a közigazgatási bizottságot, a mennyiben annak kebelében dőlnek el a legfontosabb ügyek, annak kebelében referál a tanfelügyelő is, annak hatalma van itelni stb. népnevelésügyben, s dönteni a tanfelügyelő indítványa s javaslata felett.

Megyénk közigazgatási bizottsága — így a népnevelésügyet illetőleg — ugyan hogy működik? Mint tölti be hivátását?

Az 1868. XXXVIII. t.-c. 1—7. §. úgy rendelkezik, hogy minden szüle vagy gyám gyermekeit vagy gyámoltját tartozik iskolába jártatni 6—12 illetve 15 éves koráig; s a k ebbeli köteleességét — még figyelmeztetésre sem — teljesíti pontosan, előbb 50 krra, aztán 1, 2, 3, 4 forintra büntetendő stb. stb. Vajjon — vizsgálja meg kiki saját körét — hány helyen van e törvény keresztül víve? S továbbá kérdés: ki annak az oka, ha a törvény csak papíron van, mert hogy nagyon sok községek nézve csak így van, azt konkrét példákkal bizonyítani is tudnók! a közigazgatási bizottság-e, a szolgabíró-e, a községi bíró-e, az iskolaszék-e, vagy a tanító? Vajjon nem érdemes e ezt az okot kutatni? Nem a rendezésközlés-e az alapja a haladásnak? . . .

Ugyancsak a fent jelzett t.-c. úgy rendelkezik, hogy a mely községben legalább 30 tankötele van, kiket szülei a felekezeti iskolába küldeni nem akarnak: ott községi iskolát kell felállítani. Megint kérem az érdeklődőket: tekintenek csak ezét, vajjon nincs-e erre is példa? Én tudnék több községet megynkben mutatni, hol pl. izraelita polgártársaink nem küldik a felekezeti iskolába gyermekeiket, pedig a 30-on felül van tanköteles gyermekeiknek száma: hanem tartanak fent úgynevezett *zujiskolákat*.

Vannak oly községek is, hol a felekezeti iskolájába be sem fér más felekezeti tankötele: s az iskolát fenntartó felekezet pedig talán nincs abban a kellemes anyagi helyzetben, hogy iskoláját bővítené! Kérdeim: nem volna szükséges a községnek ilyes helyeken is községi iskolát felállítani e miatt az ok miatt? Ha a község megbírja, maga, ha nem bírja, vagy államszegélyvel, vagy maga az állam állítson népiskolát.

Hogy ez sem történik így, ki a hibás? A közigazgatási bizottság, vagy vele együtt a tanfelügyelő? Ok azt felelhetik, hogy ily állapotok

ról nincs tudomás. A közigazgatási bizottság üléseiről: szülő referádákból pl. folyton azt olvashatjuk, hogy nincs tudomása a tanfelügyelőségnek e így nincs tudomása a közigazgatási bizottságnak sem a zugiskolákról. Pedig mennyi van! Avagy a szolgabíró a hibás? O ía, a községi bíróval egyetemben, azzal védekezik, hogy e visszas állapotokról nincs tudomása. Tehát a meglevő iskolaszék vagy a tanító a hibásak, hogy nem szolgálnak kimerítő informatóikkal? Igen, igen megérdemli ez a kérdés is, hogy kutatógassunk, fesszeggessünk!

Fesszeggessünk! mert ez által rájövünk egy másik bajra is, arra, hogy némely iskolákban nagyobb a létszám, mint a minót a törvény megenged. Ez is új iskolák felállítását sürgeti.

Fesszeggessünk! mert ez által arról is meggyőződhetünk, hogy addig ne forszorozzuk az óvodák felállítását, míg a népiskolákkal rendbe nem jövünk. Milyen visszas az, mikor a kis gyermekeket felcizozomazzák, ráagatnak mindent, mi szép és drága, később pedig még rongyok is alig-alig akadnak testére. Oda óvodát caupán, hol rendeztet a népiskola!

Az 1876. XIV. t.-c. a községességi ügyekre vonatkozik. Vajjon mi történik a himlő oltáson kívül e tekintetben a népnevelés oktatásügyet illetőleg? Elégnek tartom most e kérdést csupán felvetni. Gondolkozzék kiki. Majd lesz még alkalmunk e tárgyban is szólni.

Vagy ott van az a t.-c., mely a tanítókra vonatkozik. Még 1879 ben kimondatott, hogy csak 1882-ig lehet néptanító az, ki magyarul nem tud, vagy oklevele nincs. Éa mégis a mi megyénk közigazgatási bizottsága csak legközelebb látta szükségét a törvény rendelkezésének szigorú keresztül vitelére. Most azonban, mikor oly nagy a tanító hiány, kérdésbe teendő: vajjon hűvös-e épen napjainkban keresztül erőszakolni e törvény-rendekezést?

Elég azonban e kérdésekből ennyi. Ez is fényesen bizonyítja, hogy mennyi seb vár gyógyításra, mennyi zavaros ügyes-bajos dolog elintézésre ezen a téren is. Csak fél tehát, kik a tanúgy iránt érdeklődünk! Mondjuk el, mi a baj, nehogy az orvosok azzal védekezessenek, hogy nem volt tudomásuk semmiről!

Hiszűk, hogy a „Sátoralj” szívesen fogja e tekintetben is a közügyet szolgálni. Segítse az Isten segedelme mellett az előfizetők sokasága! Nemes ügyet indult el szolgálni.

Utóhangok, Bernáth Béla országgyűlési képviselő beszédéhez.

Bernáth Béla úrnak, a mádi választó-kerület országgyűlési képviselőjének, a múlt év december hó 4-én tartott beszéde a Hegyalján hangtalanul vezetett el: helyi lapjaink — a mint én tudom — még megemlékezése sem érdemesítették.

Pedig e beszéd nem csak arra érdemes, hogy megilicsérjük, hanem hogy a benne fel-

vetett eszmékkel komolyabban is foglalkozzunk annál is inkább, mert Bernáth Béla beszédében kellően meg van világítva az egyedüli út, mely a Hegyalja regenerálásához vezet.

Bernáth Béla, ki maga is évek óta nagyobb öszegekkel költ el tállyai szülőjének úrból való betelepítésére, saját közvetlen tapasztalatai folytán alaposan ösmeri az akadályakat, melyek a szőlők regenerálásának útjában állanak: de ösmeri az eszközöket is, melyekkel az akadályok elháríthatók.

Beszédjének az a része, hol a vegykísérleti állomások létesítését szorgalmazza, a gyakorlati életben alapú; mert tagadhatlan, hogy nem minden amerikai alany díszlik egyaránt bármely talajban, hogy a talaj méz tartalma nagy befolyással van az alany megválasztására. Nagyon helyes, sőt az építkezés sikerének előfeltétele, hogy a talaj az ültetés megkezdése előtt alaposan megvizsgáltassék s a tulajdonos az ültetendő fajok megválasztására figyelmeztetve legyen. Saját tapasztalatomból írhatom, hogy a riparia portális, mely úgy a nehéz márgas, mint a könnyebb agyagos talajban kitünően díszlik, a meszes talajban kivész, még ugyanott a vites solonis kellőleg helyt áll.

Kétségtelen tehát, hogy a talaj megvizsgálása, illetve a faj megállapítása, első es elengedhetlen előfeltétele az építkezésnek. Ezt eszközölni pedig kizárólag a vegykísérleti állomások hivatottak. Nem tudom be van-e rendezve e célra a tarzali vinezler-iskola, van-e utasítása, hogy a telepítőknek e téren támogatására legyen. Ha igen, úgy erre figyelmeztetendő lenne a Hegyalja közönsége, ha nem, úgy sürgősen meg kellene tenni a lépéseket, hogy úgy a tarzali vinezler-iskola, mint a sárospataki ojtvány telep e célra is felszereltessek.

Attérek most Bernáth Béla beszédének leglényegesebb részére t. i. az állam által adandó kamat nélküli előlegekre.

Az kétségtelen, hogy a Hegyalja külső segély nélkül felépülni soha nem fog. Mi az állam segélye nélkül szőlőinket felépíteni soha nem fogjuk. Mi nem vagyunk töképezesek, mint a francziák! Mi nem kapunk 2—2½ % -ra kölcsönt, mint a francziák! nekünk — néhány nagybirtokost kivéve — feltétlenül államszegély kell!

Részemről azonban azon nézetemnek adok határozott kifejezést, hogy ezen segély nem pénzben, de nemes ojtványokban lenne adandó. A pénzben nyújtott segély ugyanis eltekintve attól, hogy tömegtelen visszaélése szolgáltatna okot, célra nem vezetne, hanem csak a birtokosoknak okozna anyagi romlást s az államnak tetemes veszteségeket. Mert — föltéve, hogy az új építkezési mód valóban célhoz vezet — a Hegyalja regenerálásának egyedüli akadályai: a *kész ojtvány hiánya*.

Az a szegény ember, ki két keze munkájával keresi a kenyerét, az őzi s teli alkalmas napokon, mikor máshol ruinkája nem akad maga s családja népével évenként felforgatni a 100—200 □-ölet: az a közép osztály, a Hegyalja egykor boldog földbirtokosai, bárhol s mint venné a hozzá szükséges eszközöket lassan-

kapja futás nélkül is. Később megtoldotta: dió nélkül is!

Az nem igazság! — dohogta Zvossil. Futni kell. Futni fogunk, mondta komoly határozottsággal, mint a ki meg van győződve arról, hogy a világ legnagyobb igazsága mellett kardoskodott. Megfordította a széket és keresztbe állt reá.

Trainirozod magad Pubi? kérdezte Szaday. A kadét nem szólt, csak nézte a leányt, a ki nevetve forgatta karján a karpereczet. . .

Zvossilnak azóta mindig a futtatás fürta az oldalát. Most azután előállott vele.

— Hát akarja, grófnó?

A kapitányné kacagott. Akarod Sára, hogyne akarnád! Futtatás egy leányért. Elöre urak! És a kezeivel tapsolt hozzá.

A fiúk előre ugrattak egy vonalga. Oláh lekapta fejről a sapkát és azzal igazgatta a sort.

Oláh a starter, magyarázta Sárának a kadét. Az őrnagy úr fogja adni a jelt és futunk. Futunk, motyogta utána.

A kapitányné előre léptetett egy keveset. Az őrnagy végig nézte a sort és felreált.

Sára oda fordult Csörghőhöz. Maga nem fut? A főhadnagy tagadólág ingatta fejét. Mondtam tegnap. Nekem olveim vannak.

Ösmerem azokat, nevetett a leány. De komolyan, nem gondolja ostobának ezt a tréfát?

Magának kell ítéletet hozni! — felelt Csörghő. Ha csakugyan szándéka van elajándékozni a karpereczet, akkor indítsa meg őket. Az én chance-im persze elesetek így.

— És olyan könnyen mond le azokról?

— Nem. Csak nincs kedvem lótlól függővé tenni azokat!

A leány összehúzta szemeit, a melyekről Csörghő nem tudta, szeretet ül-e bennük vagy harag? Hát fussanak! Intett az ostorral.

Az őrnagy hármat tapsolt; a kapitányné hármat kacagott. Zvossil az utolsó pillanatban hátra fordult.

Olyan pillantással nézett Sárára, mintha Madonnára emelte volna szemeit.

Megindultak, néhány pillanatig megtartották a vonalat, aztán kivált a sorból Kovách. A szolgabíró gyönyörű sárgája az út feléig vezetett. Zvossil kétségbeesetten sarkalta Lindát, folyton mormogva magában.

A fiú rafeküdt a Linda nyakára. Az ostorból nem marad semmi, de a karperecz meg lesz. Szaday dühösködni fog. Csörghő provokál. Mindegy. Az enyém lesz a karperecz. . . Sárára talán nem is gondolt, csak a karpereczre. A mióta Sára a karpereczetel együtt tette eladavó magát, azóta a kadét csak azzal foglalkozott. Ugy okozkodott, hogy azt könnyebb megszerezni.

Ott volt a „messzelató” előtt. Felkapott a középső állandón heverő karók közül egyet és visszafordult. A fiúk egyenkint vágattak a havon.

Szaday mellett megszólalt a kadét. Elkészél főhadnagy úr!

— Akkor is veled együtt leszek „ezélnál” — mormogta a báró. Szaday valahogy nem bízott a sikerben. Nem hitte Sáráról, hogy akárkiné — esetlegre — odaadja magát.

A kadét hátraéezett. A fiuk egymásután maradoztak el a havon. Meglასítottá a futást. Mit fogok Sárának mondani? Nem jutott egy valamire való gondolat se az eszébe. Legjobb, ha semmit se mondok. Az ugy is sok mindent ki fejez! A kadét különben nem szeretett gondolkodni.

A kapitányné zsebkendő lóbotgatott felé. Az őrnagy igyekezett az egyensúlyt megtartani a lovon s félhangos dörmögte: Ezt jól csinálta a kölyök!

Sára zavartan nézte a ló előtt heverő nyulat. Csörghő pedig a kadét elé ment.

Elkészétl Zvossil! mondta mosolygó résztvevással, a kezét nyújtva neki. . .

A kadét odanézett a főhadnagy képre. A bekecs újját szegő fekete prém alól kiesüngött a kis arany dió.

Thalón.

lason 300—400 a □ önként felforgatattán szőlőt, ha biztosítva lenne arra nézve, hogy az államtól, jótállás mellett, tulajánkat megfelelő anynyi nemes ojtványt kap, (saját árban, melyet csak a termés bekövetkezével, kamat nélkül részletekben kellene visszafizetnie) menynyi felforgatót szőlőjébe kell.

Ez esetben nem dolgozunk, illetve nem dolgoztatna hiába a szőlőbirtokos, nem veszélyeztetné pénzt az állam sem, mert a kapott ojtványokat senki el nem adná, annál kevésbé, vesztegetné el, s a felforgatót föld képviselne annyi értéket, mire az állam követelését kellő biztossággal kebelezhetné be.

Ma tanácsalán állunk, hogy tulajánkba tulajdonképen minő faj is lenne jó; s ha felforgatók is tulajánkat hol (min?) vesszük a megfelelő vesszöt? Ha meg is lenne, hol vesszöt? s a megfelelő nemes ojtó gallyat? De ha az is meg van, van-e annyi szakértelmünk, illetve munkásaink van-e annyi szakértelme s lelkiismerete, hogy mi az ojtás eredményéről biztosítva legyünk? Ennyi kétség elől nem csoda, ha remegve hátrál meg a legbátrabb és a helyett, hogy világhírű hegyelket szőlővel ültetők be, satnya tengerit s babot termelünk rajtuk.

Divattá vált közönnnyel vádolni a Hegyalja népét; e vad méltatlan. Valjukk be, népnk nem eléggé művelt, nem eléggé önálló, szegény; a csapás váratlanul, nagyon hirtelen jött, példát nem lát maga előtt. Nagy birtokosaink nem tesznek semmit, s kérdem mit tett a Hegyalján az állam? Felállított 2—3 mintatelepét (sajátoság, hogy a Hegyalja szívében, a mádi választókerületben egy sínes) honnan nyereségre, minden garancia nélkül árulja a sima vesszöt.

Ez kevés, ez semmi! ez cözra nem vezet. Nézetem szerint, ha a kormány komolyan akarja a Hegyalját regenerálni: állítson fel vegykisérleti állomásokat; alkalmazzon minden községen szakavatott munkafelügyelőket, létesítsen ojtványtelepeket, honnan saját árban megterítendő kamattal előlegként adjon nemes kéz ojtványokat; az állami erőkben termelt s ma alig értékesíthető fat boldogtassa fel karónak, adja azt méltányos árban — szintén részletekben való megtérítés mellett — a Hegyalja közönnnyel. Adja meg mindezt az állam, s a közönnnyel vadolt hegyaljai nép csakhamar beépíti a hegyalja kopár hegyoldalait, s nemcsak kézséggel visszafizeti az államnak a nyújtott előleget, de a betelepített szőlők a borke-rekedelem: egy elveszett, új, s nem megvetendő adó-alapot szerez vissza az államnak.

Illésházy Endre.

VEGYES HIREK.

— Zemplénvármegye törvényhatósága. Múlt 1894. december 28. és 29-én tartotta meg egy-negyedes közgyűlést. A közgyűlés érdekesebb mozzanatait a következőkben vizsgáljuk: A főispán, midőn a közgyűlést megnyitotta, a vármegyei és közigazgatási adminisztrációról emlékezett meg, előbbiről dicsérőleg, utóbbiról pedig a hezagosságokat igyekezett feltüntetni. Rézben igazat adunk a főispánnak, midőn rá mutat egy némely község hiányos vagyonkezelésére és a tapasztalt rendszertelenségekre, a miknek orvoslását csakis a közigazgatásnak államosításában véli feltalálni, ande vannak olyan községek is, melyek mintaszeregűleg kezelik vagyonukat, az adminisztratív ügyeket a legpéldaosabb pontossággal intézik el, s így nem lehet palézat törti nagy kiterjedésű vármegyénk összes közséjébe felett, mert bizony számtalan vármegyét tudnánk felsorolni, hol a községek adminisztrációjá, Zemplénvármegyébe kebelezett községekével még csak arányba sem hozható. Megemlékezett a főispán, megnyitott beszédében a vármegyei közséjségügyi és közművelődési állapotokról is, bár mi is elismerjük, hogy úgy a közséjség, mint a közművelődés terén fokozatos haladás mutatkozik vármegyénkben, de Czinke István bizottsági tagnak tükéletes igazat adunk, midőn a felvidék sok hiányosságait, a népnevelés vissza maradását szőnyegre hozta s így felhívta figyelmét az illetékes köröknek, felvidékünk közművelődési viszonyait, rendezettebb állapotba hozni. Legérdekesebb része velt a közgyűlésnek a milleniumi pótdó megszavazása. A 14000 frtot tevő összeg vármegyei pótdó-

ból fog kikerülni. Ezen összegből Ö felásge a király és a királynénak, továbbá II. Rákóczy F. Kossuth Lajos, Gróf Andrássy Gyula és Báró Vay Miklós életnagyságú arczképei fognak lefestetni. — Szerencsen az Árpád-hegyen emlékoszlop felállították, a vármegye monografiájának megírására 3000 frt jutalomdíj kiadatik, nak megírására 3000 frt jutalomdíj kiadatik, végül a nemzeti ünnepen, a vármegye lovasbandériummal kísérvaelteit magát, mely alkalomra 5000 frt lett megszavazva. Szükségesnek tartjuk itt megemlíteni, hogy Báró Sennyei Miklós volt főrendiházi elnök, a nagy politikus és a lángelkű Trefort Agoston volt közoktatásügyi miniszter is vármegyénk szülöttje, méltán megérdemelnek, hogy emlékkü vármegyénk termében hason módon megörökíttessék. Egyebiránt, ha jól tudjuk, Zombory Gedő indítványára, annak idején el lett határozva, hogy Sennyeinek és Trefortnak életnagyságú arczképe a vármegye által be fog szerzettetni, s így ezen határozatot csak effektuálni kell: legjobb alkalom most, a többi képekkel együtt ezeket is beszerzeni. Dobó István király-helmeczi közigazgatási joggyakornok, a főispán által tb. szolgabírónak nevezetett ki. A közigazgatási bizottságha beválasztattak: Dókus József, Fejes István, Gróf Mailáth József, Molnár Béla és Stépán Gábor, a központi választmányba: Dókus Gyula, az igazoló választmányba: Dr. Ballagi Géza, Dókus Mihály, Becske Bálint, Molnár Béla és Malonyay Ferenc, az állandó választmányba: Ormándy Miklós, Philipp Károly, Lencsés János és Szokolay Emil, a közséjségügyi bizottságha: Dr. Marikovsky Pál, a szabályrendelet készítő bizottságha: Sulyovszky István, a gazdasági választmányba: Dr. Hornyai Béla, a nyugdíj alapra ügyelli választmányba: Dr. Csüke József, a közséji közgyűzői nyugdíjalapra ügyelli választmányba: Báró Gaizler József, a Késztelneum alapra ügyelli választmányba: Dókus Gyula és Klein Tivadar, Lónvati bizottsági elnökök lettek: Dókus Gyula, Szerviczky Ödön, Lukovics Géza, Vladár Emil, Potoczky Desző, Thuránszky Ferenc.

○ A vármegye törvényhatósági bizottsága szeptember havi közgyűlésében a fogaróknak az utcazón. utakon és tereken a felrakodás, valamint az igavonó állatok etetéséről szabályrendeletet alkotott, melynek kiírdetése maig sem történt meg az egész vármegye területén. Nem vagyunk ugyan barátiak az e féle statutumoknak, mert végrehajtásukat, nincs kinek ellenőrizni; de ha már megalkotották, legalább hirdetnék ki, úgy sem lesz attól boldogabb a magyar.

○ A roncsuló toroklob ellen a Beehring-féle savó vármegyénkben a főorvos jelentése szerint biztos gyógyszernek bizonyulván, a közigazgatási bizottság ez okból a vármegye főorvosának azon előterjesztését, hogy ezen hathatós gyógyszer kellő mennyiségben és minőségben szereztessek be, jelenleg a közséjségügy érdekében mellőzhetlen feladatnak tekintve, magavé tette s megbizta az alispánt, hogy a gyógyszer beszerzéséről intézkedjék, hogy alkalom adtan gyógyanyagban a szegény sorsu nép ingyen is reszesíttethessék és egyszerűmnd gondoskodjék oly alap kijelöléséről is, melyből a rendkívüli szükséglet ára fedezhető legyen.

○ A jövő évben metán elrendelendő mozgositás esetére a vármegye alispánja elrendelte, hogy úgy a lovak elővezetésére alkalmas, tagas és könnyen hozzáférhető terek, valamint irodáknak alkalmas tagas és világos zárt helyiségek biztosítása iránt a főszolgabírák intézkedjenek s intézkedéseikről a tér és iroda helyiség megjelölésével jelentést tegyenek.

○ Általános a panasr, hogy a községek napnap mellett oly kiadásokkal terheltetnek, melyekre szükség nincs s kötelezhető nem is volnának. Ezen körülmény a legközelebb tartott közigazgatási bizottság ülésében élénk vitatárgyát képezte, miután egyes községek e címen tett kiadásai a közséji pótdó kulcsát rohamosan emelni látszanak. Az alispán már előzőleg intézkedett a községek részére megrendelt lapok és drága nyomtatványok tárgyában és be is kívánta a főszolgabírák jelentéseit. A bemutatott jelentések kerültek most tárgyalás alá és kiadattak az alispánnak, hogy a felzólaló Stépán Gábor bizottsági taggal együttesen vizsgálják meg, mely lapoknak és nyomtatványoknak megrendelése kötelező a közséjben? Azt hiszük, hogy ha a züetes jelentés beérkezik, a közigazgatási bizottság hatá-

rozatáról a községek ideje korán értesítve lesznek, különben ott tesszünk a hol a mádi . . . . .

○ Iparkamaral tagok. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter elrendelte, hogy az újonnan választandó kamarai tagok névjegyzéke decz. 31-ig feltérjeztesse. Az alispán a megüresedett tagsági helyek betöltését elrendelte, s a választók névjegyzékét a s.a.-új helyi járás főszolgabírójának, mint a központi bizottság elnökének kiadta, hogy a választás határidejének kitűzése iránt intézkedjék.

○ Tűztávlati eljárás. A s.a.-új helyi takarékpénztár az ottani vasuti állomás közelében lévő saját területén, fiből egy termény rakárt szándékozik kiépíttetni. A közigazgatási bizottság a hatósági engedély kiadását megelőzőleg a tűztávlati eljárás foganatosítását rendelte el, minek következtében az alispán az eljárás foganatosításának határidejét 1895. évi január 15. napjának délelőtti 9 órájára tűzte ki.

— Gyászír. Antalfi Gizike, a sárospataki ifjú társadalomnak egyik kedves tagja, múlt hónap 27-én reggeli 4 órakor végezte be ifjú életét. Még csak 22 évnek tavasza tünt el felette s már életének tele következett be. Az a néhány tavasz alig-alig hogy nyilasnak indította a virág bimbóját: a kegyetlen ellenség oly erősen támadta meg, hogy a fonnyadás gyorsan következett. — Az anyai szívből ür tamadt — ott, hol a gyermeki szeretet gyökerei voltak, melyek életet vettek s életet adtak. Oh pedig milyen szüksége volt a volna még ma is a regóta mely gyászba öltözött anyának, özv. Antalfi Jánosné, Zsarnai Erzsébetnek erre a gyermeki szeretetre, a mely — mondhatni — egyedüli vigasza, egyedüli boldogítója volt. — Egy másik szívből pedig sórtéseg lett, — abban a szívből, a melyet a már örökre lecsukódott szempártüze, fénye világított be. Temetése 28. an d. u. 3—4 óra között volt. Balint Dező s ref. lelkes a koszarókkal borított koporsó felett megindító gyászbeszédet mondott s a ref. egyházi énekkar gyászadalokat énekelt. — Vajjon lesz-e, van-e vigasztalás a veszetek számára?! Isten erősítsd lelküket! Egyedül a te megedelmed teheti őket képsébe a csapás elviselésére.

○ Fegyelmi ügy. A vármegye alispánja Dragoricz Kálmán bodrog-keresztúri jegyző ügyében meghozta határozatát, melyszerint a nevezett községi jegyző az 1886. évi XXII. t. o. z. 101. §-ának a pontja értelmében fegyelmi vétésében vétkeinek találatvan, a megejtett nyomozathoz képest hivatalvesztéssel büntetett és ennek folytán a község javára 306 frt 20 kr adóleszámlási és 106 frt 88 kr adóbehajtási költség terítmény erejéig marasztaltott. Tokajból értesítik lapunkat, hogy marasztalt fél a határozat ellen felebbezni fog. — Masok állítása szerint nevezett jegyző állásáról már lemondott.

— 1895. január 22-iken fogja a sárospataki állami tanító kezdede fennállásának 25 éves jubileumát ünnepelni. Az előkészületek már javában folynak. Az intézetnek összes növendékei meghívtattak a szép ünneplésre. Annak idején referálnak.

— Homonna város úri közönsége a társadalmi kapos szorosan tartása czéljából Szilveszter estélyén, táncszal egybekötött theaestélyt tartott a Stefánia vendéglő termeiben. A kitünően sikerült estély reggeli 6 óráig tartott.

— Eljegyzés. Fodor István sárospataki jegyző eljegyezte Marikovsky Péter kedves leányát Margitot. Gratulálunk!

○ A kaszai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Biringer Artur ügyvédet, Király-Helmecz szék helylyel e kamara ügyvédi lajstromába folytatólag fölvette, és hogy Koröcs János liskai lakos ügyvédet, önkéntes lemondása folytán, a kamara ügyvédi lajstromából kitörölte.

○ A sztropkói járás arvíkárosultjai adó leengedésben való részesítése tárgyában a közigazgatási bizottság következőleg határozott: minthogy az 1885. évi XXII. t. cz. végrehajtása iránt kiadott utatásis 3. §-ának a pontja értelmében, az elemi károk cseteit adóleengedés czéljából maguk az érdekelt felek, vagy ha a károsultak többen vannak, két megbízott képviselőjük, a károsított történetétől számitott 8 nap alatt a közséji előjáróságnál irásban bejelenteni kötelesek; azonban az érdekelt községek károsult birtokosai adóleengedés czéljából károsadusukat be nem jelentették, s ily bejelentés hiányában pedig az adóleengedése iránti lépések

mind mindyájunktak őszinte örömmel mivel elérkezettnek látjuk az időt arra, hogy a magyar irodalom a külföldi litteratúra bonyonulmányai ter- mékeivel szemben fényesen megállja helyét, sőt némely tekintetben felül is múlja azt.

Jelenleg nincs előtérünk és idők arra, hogy a karácsonyi könyvpiac minden nevezetesebb termékét érdeme szerint bíráljuk, ismer- tessük; legyen szabad az alkalommal inkább csak a kiemelkedőbb művek nagyobb részének sorozatát adni, nem mulasztván el az épen ke- zünkbe levő könyvekről pár szót szólni.

Mindenesetre teljesen számot tevő munka *Agai Adolfnak, azaz Porzónak* „Vízem és szá- ruzom” című két kötetes úti rajz-gyűjteménye, melynek minden sora magán viseli *Agai* név- nek, megfigyelő képességét, finoman sziporkázó szel- lemét, élettapasztalatokban gazdag lelkét s mély belátását, melyely a néhol, esetleg mások elől- talán kicsinyesnek látszó dolgokat vagy épít- sodszerű kis anecdotákat a maguk eredeti, ne- mes zamatjukban tárja elénk. Húsz év alatt megtegyt utazásainak eleven rajzai ezek, melyek- nek végig olvasása után szinte úgy érzi ma- gát az ember, mintha ama vidékeket mi is együtt utaztuk volna be a szerzővel. — E 2 kötet az Athenaeum csinos kiadásában jelent meg s az ára a kettőnek: 6 frt. Porzónak a jeles művéről alkalmilag bővebben megemléke- zünk. Különböng ugyanakkor *Porzónak* egy má- sikk jeles művét is kiadta a Lampel Róbert könyvkereskedése tetszetős kiállítással, és ez: „Porzói Igaz történetek. Húsz elbeszélés. Irta Agai Adolf. Második kiadás. 1895. Ára: 2 frt 40 kr.”

A karácsonyi könyvpiacot egyik érdekes iro- dalmi jelenségének lehet tekintetünk a „Ma- gyar Hírlap karácsonyi albuma”, mely általá- ban véve a néhol bármiely termekkel bátran versenyezhet. Cikkei közül kitűnnek különö- sen: Tóth Bélának bravuros magyarsággal meg- írott novellája, „A boldog asszony dervisze”, melyen szépen tükröződik elének Tóth Bélának az ő ismert jeles írói egyénisége. Továbbá *Ignótsinak*, az újabban feltűnt nagytehetségű írónak „Apagy Satanas” című költeménye; az- tán *Bárony István*nak, *Benedek Elek*nek, *Ambrus Zoltán*nak művei. A festmények, illetve rajzok közül kiválik a *Zichy Mihály* úói arcképe, továbbá a *Munkácsy M.* és *Márk Lajos* rajza. A czimképre csak az a megjegyzésünk, hogy az egy kissé frivol és a túlságig modern.

Újabban megjelentek a következő jelesebb művek. *Benedek Elek*: „Magyar mese és mondá- világa.” Ezer év mezeiköltsége. *Széchy Gyula* rajzaival. II. kötet. 8°. 489 lap. Budapest. Diszkrétés- ben 3 frt. Méltó párja az előbbi (I) kötetnek. — *Szintén B. E.*: *Csodaszép mesék*. 12 színes képpel. Nagy 4°. 60 lap. Körve 5 frt. Mindkettő az Athenaeum kiadása Budapestben — *Adorján Sándor*: „Gólyafészek”. *Bihari Sándor* rajzaival. 95 l. Budapest, Deutch Zs. és társa kiadása. — *Roviczky Gyula* összes költeménye. Sajtó alá rendezte *Koröda Pál* 2 k. Diszkrétésben 6 frt. Ki- állításra nézve e két kötet a nyomdászatnak és könyvkötészetnek valódi remeke. — *Ignóts*: *Farsék*. 115 l. Körve 2 frt. *Fallómadár*. 193. I. Körve 2 frt. Budapest, Singer és Wolfner. — *Gárdonyi Géza*: *A nagyapó tréfái*. Tréfás mu- tatványok, rejtvények, adomák. Sok képpel. 112. I. Ára 1 frt. — *Iparosok olvasóóra*. Szerk. Mártonffy Márton. I. évf. I. k.: *Gelléri Mór*: *Mit jelent és milyen lesz az ezereves kiállítás*. Vázlatos kép a jövőből. Az ezereves kiállítás tervrajzával. 51 l. Ára 30 kr. *Boöthy Zolt*: *Az egyetemi tanárképzés kérdéséhez*. 22 lap Bpest. *Hornvánszky Victor* kiadása *Zsolnay Gyula*: *Nyelvemlékeink a könyvnyomtatás koráig*. 25 mellékletbeli és egy szövegközi hasonmással 8° 296. I. M. T. akadémia kiadása.

Sárospatakon megjelent: Emléklapok Erdélyi Janos nagykaposi emléktáblájának telepmezése alkalmából. Az írónak és szülőházának képével. Kiadja a „Sárospataki Lapok.” A tiszta jöve- delemből a sárospataki „Erdélyi Kör” ben „Er- délyi Janos pályadíj” alapították. Ára 30 kr.

E tetszetős füzetben az Erdélyi emléktábla leleplezésekor mondott költemény és beszédek foglaltatnak, a melyek annak idején a „Sáro- pataki Lapokban” láttak napvilágot. A füzet elején Erdélyinek jól talált arcképpel talál- kozunk; majd első czikk gyanánt *Leray József*- nek íblettel hangú, magasztos szariányalusa ódája áll, mely után *Szinyei Gerzson* akad. tanárnak

Erdélyi írt magvas, kiváló szakértelemmel írott emlékezése, és után pedig *Ballugi Gé- zának* a M. T. Akadémia, és *Leray Józsefnek* a Kisfaludi-Társaság nevében mondott beszéde következtek. A füzetet a nagykaposi emlék rövid története rekeszti be.

Ugyancsak most jelent meg Sárospatakon: *Az ölszempeleni ev. ref. egyházmegye ősei köz- gyűlésének jegyzőkönyve*. E tartalmas füzetet, illetve jegyzőkönyvet *Könyu András*, egyhá- megyei papi főjegyző szerkesztette.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

* **Vétkes bukás.** Az 1891. évi márczius 15 én Kaminszky Mihály nagy-szöllői kir. közjegyző által kiállított okirat szerint, Ungerleider Zsig- mond Rosenberg Mór tisztaujlaki lakos, keres- kedőt, felhatalmazta arra, hogy ottani vegyes kereskedést helyette és nevében teljes jogkör- rel vezethesse, kijelentvén, hogy az általa teendő lépéseket magára nézve kötelezőnek és jog- érvényeseknek elfogadja. A közjegyzői okirat kelte után üzlete megbukván, Szabó Lajos és fiai czég és társainak kérelme folytán, Unger- leider Zsigmond varannói lakos ellen a csőd megnyitott és a leltározás alkalmával kintnt, hogy az 1207 frt 20 krban leltározott házi be- rendezések, az italmérvők mások részére már le vannak foglalva, üzlete pedig a csődmegnyit- tást megelőzőleg történt foglalások folytán, f. é. január 30-án bezárattos és márczius 16 és 17-én bíróság elárvereltetett. Ungerleider üzlete, bár meghaladta a kisipar körét, azt be nem jegyez- tette, kereskedelmi könyveket nem vezetett, cselekvő és szövedő vagyoni állapotáról mér- leget nem készített s bár azon körülményből, hogy már 1893. évben fizetési kötelezettsége- nek csak adóságszinesítés mellett tudott eleget tenni, fizetéseleptelenséget tudnia kellett, mégis ennek daczára csődtől nem kért s a csődker- szély beadásának elmulasztása által, alkalmat szolgáltattat arra, hogy vagyonaára egyes hite- lezői zálogjogot nyerjenek. Tekintettel tehát arra, hogy a közjegyzői okirat tartalma szerint Ungerleider Zsigmond csak üzletének vezetése- vel bizta meg Rosenberg Mór, de az üzletnek tulajdonosa ő maradt s neki üzlete menetéről és azt érintő minden körülményről tudnia kel- lett: a törvényszék őt vétkes bukás vétsége miatt, mint tettest, Rosenberg Mór pedig, mint bűnségédet vád alá helyezte.

* **Súlyos testi sértés.** Tóke Terebesről írják lapunknak, hogy ottani lakos, Horváth Csinos Mihály folyó évi július 14-én azért, mert Olexa Janosé ottani lakos egyik hozzátartozóját lopás- sal kyanosította, az italtól felhevülve, egy palánk- kerítésen keresztül ugorva, Olexa Janosné ud- varába rohant, hol utóbb nevezettet és leányát kiérdősre vonta a rágalomért. Miután ezek őt kiárasztották, Horváth Csinos Mihály az Olexa Ilyva kezéből a kiragadott kapavá Olexa Janos- né és leányan 20 napon felül gyógyuló sérül- léseket ejtett, mit az orvosi látlelet és felül- vélemény is igazol. A törvényszék a vádlottat 7 havi börtönbüntetésre ítélte.

* **Gondnokság.** A s.a.-ujhelyi kir. törvény- szék által hononnan illetőségű Schönbrunn Léní 26 éves, izr. hajadon, elmebetegség miatt, gondnokság alá helyeztetett.

* **Felhívás.** Amerikában éhalt Székely István hagyatékában érdekelt, ismeretlen helyen tar- tozkodó Székely Mihály és Székely Janost fel- hívja a satoralja-ujhelyi kir. járásbírószék egy év alatt személyesen vagy meghatalmazott által jelentkezzenek, különben a hagyaték az ügy- gondnokul kirendelt Dr. Tatray Dező ügyvéd közbenjöttével fog befárgyaltatni s örökösük. a mennyben bírói letétre nem alkalmas, az ügy- gondnok kezelésére fog biztatni.

* **Súlyos testi sértés.** Folyó évi június 3-án Parnón, Topolovszky János Komar Jánosossal egy- időben a korcsmában pálinkázott. Topolovszky észrevevén azt, hogy édesének feje be van verve s vérzik, dühbe jött, a takaréktűzhelyről egy vasdarabot felkapott s azzal az összes korcsmában levőket kiverte; ilyen körülmények között ítötte meg Komar Janost annyira, hogy az lites következtében borda-törést s 35 napon túl gyógyuló testi sértést szövedett. A kir. törvényszék Topolovszkit a súlyos testi sértés vétségében bűnösnek mondta ki s 14 napi fog- házra ítélte. Ez ítéletben úgy a vádlott, mint a közzádló megnyugodtak.

* **Lopás.** Horváth Lajos I. r. vádlott Hernád- Ném-tiben ez év május havában, egy napon Rosenberg Jakab bálhelyiségének egyik ablak- kát betörvén, az így tamadt nyíláson 28 darab kötelet ellopott s abból 20 darabot, a nélkíli, hogy erről Szabó Lajosnénak említést tett volna, nevezetnek a kertjébe dobott. Szabóné meg- találván a köteleket, a helyett, hogy azokat a hatóságának, esetleg tulajdonosának átadta volna, kamarájában elrejtette s csak akkor adta ki, midőn a csendőrök nála megjelentek. A törvény- szék Horváth Lajost a lopás büntetésében vét- kesnek mondta ki s 6 havi börtönrre, míg Szabó Lajosné idegen vagyon jogtalan elajajításában mondta ki bűnösnek és 3 napi fogházra ítélte. Kir. ügyész és vádlottak belenyugodtak.

* **Körözések.** A s.a.-ujhelyi kir. törvényszék Besseney Róza kérelme következtében, a s.a.- ujhelyi takarékpénztárban elhelyezett 200 frt tőkérről és folyó kamatairól szóló 13816. számú, állítólag elveszett betétkönyvnek megsemmi- tésé iránti eljárás; továbbá Funtik Zeuszánna s.a.-ujhelyi lakos kérelme következtében, a s.a.-ujhelyi népbank mint takarékpénztárba el- helyezett 350 frt tőkérről és 43 frt 38 kr ka- matról szóló 2868. számú, állítólag elveszett betétkönyvnek megsemmi tésé iránti eljárást folyamatba tette. Az okiratok körözötnek s azok birtokosa igényét egy év alatt igazolhatja.

A közönség köréből.

Válasz a nyílt levélre.

Kedves barátom Vass Imre!

A „Sátoralja” heti lap december 15-én megjelent számában a nyílt leveléd sorait ol- va-va, csekély személyemet értind, mint ki a legutóbbi közgyűlésen a szabályozási költségek magassága ellen felszóltaltam.

Tagadhatalan edes barátom! hogy veled e téren egy csolnakban ezetek, rég időtől kísé- rem figyelemmel, s már választmányi tagságom idejében boldogult előnk Br. Senyei Pál előtt is nyilvánítottam, sőt egy választmányi ülésben a 600.000 frtos kölcsön vételére ellen a magas fenartási költségeket is hangsúlyoztam, s ugyan- csak szavazásra bocsátatván a kérdés, az ak- kori választmány dr. Lengyel Endre és Kossuth Pál kivételével leszavaztak.

Két éven át a közgyűlésen nem de mind- ketten a takarékosagot hoztuk ajánlatba — a legutóbbi közgyűlésen felszóltva Meczner Gyula választmányi tag által és nem a társulati elnök ömeltósága által, hogy ajánljak módot a takar- ításhoz? röviden kezdtem hangsúlyozni az igazgatói állás fizetésének és a mérnökök fizeté- süknek redukálását, — a havi pótlékok feles- legességét, ha a mérnökök fix fizetést kapnak, de bizony a pusztába elhangzott a szó, letet- tem pipálva s bár láttam lelki állapotodat, hogy egyes szavam a tied is, de idő előttinek tartottad a vita tovább folytatását.

Véleményed az igazgatói állás dotációjának törlesével velem egy.

A társulati elnök ömeltósága, a kit mun- kásságba, kitartásba s a szabályozási ügyek cél- trányos vezetésében senki felül nem juthat, ki annyira szívén viseli Bodrogköz javát, ki eddig is vezette, úgy értesültem, az igazgatói bívatalt is, óhajtván magának mindenről teljes tudomást szerezeni, bizonyára e lankadatlan munkásság, átléven már a székely Király- Helmecze tevé, nem fogja zsibbasztani, ha ed- digi munkásságát szélesítetnek és bizonyára itt is egyezik véleményünk és Dobé Bertalan aligazgató, kinek úgy is megvan évi dotációja, az igazgatói állás teendőivel, melyeket ezílsze- rűnek lát meggízba — és ehez még alapsza- hály változtatás sem szükséges, — de ez állásra új embert bevalasztani, nagy összeggel dotálni, nem látom ezélerűnek, mert ez esetben a társulat úgy állna, mint egy „tápitézet” pedig igen reánk fér a takarékosag.

És kedves barátom! hogy módozatot ajan- junk a takarékosaghoz, majd úgy hiszem a jövő közgyűlésen leszünk talán többen, kik véle- ményünket nyilvánítsuk és fog biztosan lenni oly módozat, mit a választmány is kegyes leend elfogadni.

Mídon e szerény véleményemet tudatom veled — jó egészséget kíván neked

N.-Rozvagy, 1894. decz. 26. barátod:

Soltész Pál s. k.

ívből még nem tehető s anyjával inkább nem tétethettek meg, mert a történet árvizkárok s a kir. pénzügyigazgatásnak törvényes időben tudomására nem hoztattak, a pénzügyigazgató e tárgyban beadott jelentése tudomásul vétetett. Tekintettel azonban azon szomorú viszonyokra, a melyek a vármegye felvidékén a segélyt igénylő népinségben nyilvánulnak; és tekintettel arra, hogy a törvény és utasítás intézkedései inkább egyesek károsodására, mintsem ily egész vidéket sújtó általános csapások esetére irányították; tekintve hogy a felvidék meglehetősen népével, ezen esetben a magánosok mulasztása mely — törvény tudatánosságból eredt — humanus szempontból eltekinthető, mert a hol a közönség könyörületére van szükség, ott a törvény formai határozmányainak szigorú a kormány hatalom által enyhítendő; feltérjlesztés rendeltetett intéztetni a pénzügyminiszterhez, hogy az előadottak tekintetéből utasítsa a pénzügyigazgatóságot, hogy ezen kivételes esetben ez előjárásokkal által felvett kárkimutatások alapján a megjelölt károszsegek arányában, a károsultak adóleengedélésben való részesítését iránt intézkedjék. Most pedig — írja levelezőnk — adtál uram esőt, de nincs rajta áldás.

— A cs. és kir. 10. huszárredő pókerparancsnoksága értesít, hogy Nyiregyháza 61 drb. kincstartóló fog megbízható vallalkozóknak tartásra kiadtni, a kiadandó 5—7 éves lovak 1895. márczius 1-én lesznek elszállíthatók.

— A sárospataki közsegi iskolaszék 1894. december hó 30-án ülést tartott, melyben a pénztári vizsgálat, a zarszamadások és a költségvetésekről betérjesztett bizottsági jelentések helyeslőleg tudomásul vettek. Ezután a tanítónak azon jelentése, hogy a közsegi iskolát látogató gör. kath. gyermekek szülői nála oly határozott nyilatkozatot tettek, miszerint ha gyermekeik a gör. kath. vallásban nem fognak részesíttetni a mint más hitefeleketű gyermekek vallás és erkölcsi oktatásban hitefeleketűk részéről rendesen részesülnek, akkor gyermekeiket ezen iskolából még e tanév folyamára alatt kivessék és más iskolába járatják. Az iskolaszék ezen az iskolaszéki elnök által is többszöri iskolalátogatás alkalmával tapasztalt hiányosságokat és mulasztást sajnosan vette tudomásul, és az elnököt kötelességét nem teljesítő gör. kath. hitoktató ellen való törvényes eljárásra utasította. Bizony eléggé nem karhozható sajnós jelenség, ha egy hitefeleketű a törvény által is rendelt vallás és erkölcsi oktatásban hitefeleketű gyermekeiket nem részesíti és megkarhozható helyben, a midőn ezen hitefeleketű hitoktatójának tisztessége évi tisztelet-díjat fizet, különösen a közsegi iskolában teljesítendő hitoktatásért. Arról is panaszkodnak a szülők, hogy a múlt évi zárvizsgán fizetett hitoktatójuk meg sem jelent, a gör. kath. gyermekek vizsgát nem tettek.

— A s.-a. ujhelyi általános ipartestület folyó év február hó 2-án, a városi színház teremben bált fog rendezni. Ez lesz az ipartestület első bálja, melyre már is — a közönség minden osztályából — nagyban készülnek.

— A sárospataki önkéntes tűzoltó-egylet megalakulása. Hosszú vajúdás után, végre valahára az önkéntes tűzoltó-egylet múlt hó 16-án három évré megalakult. Főparancsnok lett: Bogay Zsigmond, I. alparancsnok: Lehoczky József, II. alparancsnokok: Ellend József és Veres Ferenc, mászóparancsnokok: Neumann Péter és Csajka Endre, szivattyú parancsnokok: Karner János és Cziráky István, rendfentartóparancsnokok: Fodor Jenő és Pavletits György, segédtszék: Batta József, epiteusz: Spekal János. A megalakításban, az egylet faradhatatlan főparancsnokának, Bogay Zsigmondnak van kétségkívül a legfőbb érdeme, ki nem kimélve semmi fáradaogot, az egylet éljézervezése körül, minden tőle telhető dolgot elkövetett, hogy a humanizmusnak és a közügynek továbbra is buzgó szolgálótat teheszen. Csak azt az egyet nem értjük, hogy egy 43 tagból álló egyletnek minek 12 parancsoló? Hiszen ezen létszám elég volna egy 100 főből álló testületnek is, nem pedig 31 közlegénynek. Ezt az eljárást nem helyesebbé tennék a tartunk tőle, hogy ilyen intézkedések mellett, a nemes czélnak törekvő egylet illuzóriussá válik.

— Sport. Ma holnap a korecsolya kőrül megnyílik Sárospatakon, a vár alatt levő körülszállított helyen, a korecsolyat rendezőbizottság iránt a munkálatok már folyának s erősen biz-

szük, hogy é napokban már a korecsolya kőrül közönség téli sport igényei kielégítést fognak nyerni.

— A sárospataki I. csoport birtokosság jóváagyott alapszabályait, a s.-a. ujhelyi főszołgábiró, az 1894. évi mezei rendőrségről szóló törvény értelmében eszközözendő pótlások végett visszaküldötte.

— Gazdasági tudósító. A földmívelésügyi m. kir. miniszter *Oravecz Sándor* parnói lakost és uradalmi tisztartót, Zemplénvármegye galszécsi járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— A sárospataki rom. kath. főelemi fiiskola második osztályának két növendéke decz 19-én délután 1 órakor a legszigorúbb tilalom dacára sikalközni ment a félig s csak könnyen befagyott Bodrog folyón. A jég előbb az egyik, majd a másik alatt szakadt le. Egy a közelben álló 15 éves Hajdú nevű fiú azonnal segítségükre ment, de alatta is beszakadt a jég anazok lubiczkolva s a kezeik alatt folytonosan le-le töredező jégdarabokba fogódzva annyira a mennyire feltartották magukat néhány percig s azután eleresztve teljesen elveszték: utóbbi egy hosszú lécz segítségével kimentették az arra siető emberek Szerencsére sokan látták az esetet s a két kis fiú halálutsáját, a többi között *Csaszvári* nevű ács mesterember is. E derek ferfi sietve ugrott egy csónakba s mint a kilőtt nyíl, a katasztrófa helyén termelt. Könyökig kotoraszva a vízben, az összefogózott két fiút megalalta. Kihúzta s a partra szállította. Egy közel eső habza vitték azután a két megdermedt s teljesen élettelen gyermeket. A habzan a mentéshez nem értő cigányok tehetetlenül állottak fölöttük: a gondviselés azonban egy másik derek ferfit rendelt a gyors segély eszközésére. *Gusztáber Kálmán* meszáros mesterember a derek polgártárs neve, a ki emberi erőt meghaladó erőfeszítéssel fogott a fiúk életre hozásához; majd egyiket, majd a másikat dörzsolva, körülülőt segítségére ösztönözte s kérte, kitartó buzgósággal mintegy félórát izzasztó munka után a két fiú lélekien kezdett. Ezt látva *Gusztáber* úr, szó nélkül adta át az elősiető orvos úr gondozása alá a két fiút, sugárzó arczán látszótt a siker fölötti öröm, vagyis a lélek azon jutalma, melyet a jó cselekedet tudata nyújt a nemes szívrnek.

— A cigándi notaria Galambos Ödön, cigándi körjegyző megvalasztása ellen, Kléger Béla, ottani segédjegyző két ives panaszt adott be a belügyminiszterhez. Mint bennünk Czigándi értesítenek, a panaszos kérvényben elősrollatott, hogy a képviselő testületek megalakulva nem lettek, a virilisek névjegyzéke ki nem igazítottott, azonfelül a megvalasztott körjegyző 100 forint vesztegetett volna meg egy hitest, hogy a valasztás ellen beadott óvásat vonja vissza, mi meg is történt. Kléger vizsgálatot kért beadványában, a főszołgábiró azonban azt nem fogantatította, mert — úgy mond — az óvások visszavonattak. Az ügyet éber figyelemmel kísérendjük.

— A Satoralja feketetáblája. Már több ízben volt alkalmunk keserűen győzödni meg, hogy a legújabb időben Sárospatakon a vasúton való utazás sok kellemetlenséggel van összekötve. Többször megtörtént, hogy az utasok jegy nélkül voltak kénytelenek felülni a vonatra. Ezek közül a legutóbb menthette az, hogy a m. kir. vonaton „rendnek kell lenni” és az utasok is tartoznának elvégre alávetni magokat az üzleti szabályoknak és a szabályzatban előirt időben váltani meg a menet-jegyüket: de már azt semmivel sem tudjuk menteni, hogy pl. a szüreti vakáció alkalmával a tanuló ifjúság nagy része szinten jegy nélkül volt kénytelen bezsallni és utközben büntetés-pénzt fizetni. Nem azért voltak kénytelenek jegy nélkül fel-szállni, mert talán a kényelem miatt idejekorán elmulasztották volna a jegyváltást, hanem azért, mert a jegyet osztó hivatalnok nem tartotta szükségesnek a kiszabott időnél hamarabb a jegy kiosztását megkezdeni. Most — a karácsonyi szünetidő megkezdése alkalmával — történt, egy kis kellemetlenség. Nem volt elegendő vasúti kocsi s e miatt kénytelenek voltak az utasok — köztük a tanuló ifjúság nagy része is — lemaradni. Talán olyankor, a mikor a tanuló ifjúság vakációra haza utazik s hozzá még Ujhelyben országos vásár is van, lehetne elegendő számú kocsirol gondoskodni jó előre! Nem csak az a kellemetlenség éri az utasokat, hogy Patakon maradnának, hanem otthon a szülei

házual is zavart, aggodalmat okoz, mert ám nincsen minden községnek vasúti állomása, sőt sok község a vasúti állomástól több órá járásra van. Denique több figyelemért, nagyobb méltatva-sággal eszedünk.

— Knevezés. A magyar kir. igazságügy-miniszter, dr. Madzsár Károly temesvári királyi törvényeszéki bíró, földinket, a temesvári királyi ítélőtáblához elnöki titkára nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter *Tokaji Nagy Kálmán* középiskolai tanári oklevéllel bíró belügyminiszteri segélyhivatali tisztelet és az „Országos Körvénytár” szerkesztőjét, szintén földinket, a kormöcz-bányai állami főreáliskolához rendes tanárrá nevezte ki, Philipp Alfréd és Fejes Ernő díjtalan jegyjakorokokat a Kassai ítélőtábla elnöke díjas jegyjakorokokká nevezte ki.

— Névváltoztatás. *Gottsegen* József királyi helmezi illetőségű, ugyantonai lakos vezetéknevének „Kassai”-ra kért átváltoztatása, múlt évi 103.986. számú belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— Sorshúzás. Az idei katonai sorshúzás, a sátoraljai helyi járás területéről, a járás székhelyen, folyó évi január hó 17-én fog megtartatni.

— Földadó elengedés elemi csapás esetén. A pénzügyi bíróság döntvényei egygyel ismét szaporodtak, mely úgy gazdaközönségünket, mint közsegi előjárásainkat közlelésekről érdekelni fogja. A döntvény egy felmerült esetből folyólag (1893. évi 7292 számhoz keletkezett és így szól: „Földadó elengedésnek az 1883. évi XLIV. t.-cz. 49. és 50. §-ai alapján abban az esetben is van helye, ha a szántóföldekre vonatkozólag elemi csapásoként jelentkező tartós szárazság a bevetett földeknek természetesen egész határokat magában foglaló nagyobb területeken nem teljesen, hanem csak egyharmad vagy ketharmad részben semmissíti meg oly módon és időben, hogy az illeto földek azon évben mar újabb veteményezés által jövedelmezőbbé általában nem tétethetnek.”

— Postautalványok feletti rendelkezés. A kereskedelemügyi miniszter 86.000³/₃ sz. a. el. engedte, hogy a feladó a már kézbesített postautalvány felett nem rendelkezhetik. A közérdekű rendeletet tájékoztató ide íktatjuk. „Az 1891. évi bécsi nemzetközi postai congressus alkalmával a postautalványok váltása tárgyában kötött s a belföldi forgalomra nézve is érvényes egyezmény 3. cikkének 5. pontja értelmében, a postautalvány feladója az utalványt csak addig veheti vissza, vagy címét csak addig változtathatja meg, míg az utalvány a címzettnek kézbesítve nincs. A postautalvány kézbesítettnek tekintetik, mielőtt a címzett az utalványt átvette, s az átvételt a kézbesítő könyvben elismerte, illetoleg az átvételről szóló bizonylatot aláírva a postahivatalnak átadta. Ha tehát már kézbesített, de meg nem érvényesített postautalvány összegére úgy a címzett, mint a feladó igényt tart, s a feladó a már kézbesített postautalvány, vagy a mennyiben az a címzett kezei között elveszett volna, a kifizetési felhatalmazás vissza — illetoleg megküldését kéri: a kir. posta- (távirda-) hivatalok a feladó eb-beli kerelmét nem vehetik figyelembe, hanem az utalványozott összeget a címzettnek szabályszerűen fizetik ki.”

IRODALOM.

E rovatunkra sohasem járt alkalmasabb idő, mint épen most, midőn valóban szemből zsebből és érdekebb művek jelentek meg a karácsonyi könyvpiacdon. Ilyenkor láthatjuk igazán, mily széles, kiterjedt ez a mi magyar irodalmunk — különösen a belletrisztika — s ha az összes közt itt-ott akad is egy pár kifogás alá eshető mű — hiszen a búza közt konkoly is terem — de elismeréssel, örömmel kell belatunk azt, hogy bizony szegénynek tartott irodalmunkban úgy kiálltunk, mint tartalom tekintetében kiváló, szívet-lelket gyönyörködtető mű — mondhatjuk — *újra* sok van. A magyar írók fejedelmétől kezdve szépirodalmunk, valódi oszlopainak majdnem mindenikével találkozhatunk a könyvpiacdon; úgy szolván mindenki megtalálhatja ott maga kedvelt íróját avagy költőjét. A kiadók és a könyvkötő-intézetek meg ugyanam vereségre kelnek a művek izlése, sőt gyönyörű kiállításra tekintetében. Mindezek azért tölhet-